

**Α' ΠΑΝΣΕΡΡΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ
ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ**

17-18 ΜΑΡΤΙΟΥ 2007

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

**ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ: “ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΩΝ & ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΝΟΜΟΥ
ΣΕΡΡΩΝ”, με έδρα τη Θεσσαλονίκη**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Θεσσαλονίκη 2008

Έκδοση: "Ομοσπονδία Πολιτιστικών Συλλόγων και Σωματείων Ν. Σερρών", με έδρα την Θεσσαλονίκη

Επιμέλεια Έκδοσης: Ιωάννης Νούπης

Διορθώσεις Κειμένων: Γεώργιος Κοκόζηλας
Νίκος Πασχαλούδης
Παρασκευάς Σοφιδιώτης
Απέξανδρος Τσεπέπης

Απομαγνητοφώνηση Συνεδρίου: Ιωάννης Νούπης

Επιμέλεια Μακέτας Βιβλίου: Δήμητρα Κάτση

Εκτύπωση:

Γυμναστηρίου 11, Τριανδρία
Θεσσαλονίκη
Τηλ./FAX: 2310 - 940.123
e-mail: smartypoo@ath.forthnet.gr

ISBN: 978-960-89943-1-7

**ΜΥΡΟΦΟΡΑ – ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ – ΣΩΤΗΡΙΟΥ***
Επίκουρος καθηγήτρια του Τμήματος
Πολιτικών Δομικών Έργων
του Τ.Ε.Ι Σερρών

**ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ ΑΠΟΔΗΜΟΙ ΣΕΡΡΑΙΟΙ
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΦΡΙΞΟΥ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Όταν η κυβέρνηση Βενιζέλου αποφάσισε το 1919 να φτιάξει δεύτερο ελληνικό Πανεπιστήμιο στη Σμύρνη υπέβαλε παράκληση στον περίφημο μαθηματικό Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή να γίνει τακτικός καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών και παράλληλα να οργανώσει το Πανεπιστήμιο της Σμύρνης. Ο Καραθεοδωρή δέχτηκε την πρόταση και ανέλαβε την οργάνωση. Το Πανεπιστήμιο της Σμύρνης θα απέβλεπε στην προαγωγή της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, της ανωτάτης και μέσης τεχνικής εκπαίδευσης και της δημόσιας υγείας, στην επιμόρφωση σε διοικητικά θέματα και στη διδασκαλία των ανατολικών γλωσσών. Για τη στέγαση των τεσσάρων σχολών διασκευάστηκε και επεκτάθηκε -με σκέδιο του γνωστού μακεδόνα αρχιπέκτονα Αριστοτέλη Ζάχου- ένα ημιπελές κτιριακό συγκρότημα, το οποίο προοριζόταν για ανώτερη τουρκική σχολή και δημόσια βιβλιοθήκη. Οι εργασίες της μετατροπής ολοκληρώθηκαν από την Αθηναϊκή εργοληπτική εταιρεία (Ελληνική Οικοδομική Εταιρεία Α.Ε) σε λιγότερο από δύο χρόνια.¹ Παράλληλα ο Καραθεοδωρή επέλεξε ότι καλύτερο ήταν διαθέσιμο στην

¹Το συγκρότημα του Πανεπιστημίου Σμύρνης περιελάμβανε 70 ευρύχωρες αίθουσες, αμφιθέατρο 320 θέσεων, μεγάλη βιβλιοθήκη και οικήματα για τον πρύτανη και τους καθηγητές. Ήταν κατασκευασμένο από οπλισμένο σκυρόδεμα με εμφανή τοικοποιία από τοπικό ασβεστόλιθο, λαξευτούς γωνιόλιθους και επιμελημένες λεπτομέρειες: μαρμάρινο πρόπυλο με οξυκόρυφα τόξα, διακοσμητική χρήση των τούβλων στις όψεις, ανάγλυφα μαρμάρινα υπέρθυρα. Βλ. Ε. Φεσσά-Εμμανουήλ, Ε. Β. Μαρμαράς, 12 Έλληνες Αρχιπέκτονες του Μεσοπολέμου, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2005, σ. 22.

Ευρώπη από προσωπικό για το Πανεπιστήμιο: τον Γεώργιο Ιωακείμογλου καθηγητή Πανεπιστημίου Βερολίνου (αργότερα διακεκριμένο καθηγητή Φαρμακολογίας και ακαδημαϊκό στην Αθήνα) για την έδρα της Μικροβιολογίας, τον Π. Κυρόπουλο για την έδρα της Χημείας, το Θεοδόγο Κεσίσογλου από την Καισάρεια με σπουδές στο Βέλγιο (που είχε οργανώσει γεωργικές σχολές στην Κίνα, Κολομβία και Ουραγουάνη) για την έδρα Αγρονομικής Επιστήμης, τον Φρίξο Θεοδωρίδη διπλωματούχο του Πολυτεχνείου της Ζυρίχης για την έδρα της Φυσικής κ.ά.

Στον τελευταίο, τον Σερραϊκής καταγωγής Φρίξο Θεοδωρίδη, θα σταθούμε λίγο παραπάνω. Στον Φρ. I. Θεοδωρίδη η τοπική ιστοριογραφία αναφέρεται εδάχιστα.² Ειδικότερα για τη δράση του στη Σμύρνη δε υπάρχει καμία αναφορά. Η παρούσα επομένως παρουσίαση, που στηρίζεται σε υλικό του αρχείου Βοβολίνη³ αποτελεί μια συνεισφορά στην ανάδειξη ενός Σερραίου της διασποράς, πολύ σημαντικότερου απ' ότι ίσως μέχρι σήμερα πιστεύαμε.

Ο Φρίξος I. Θεοδωρίδης γεννήθηκε στα Σέρρας το 1892 και ήταν γιος του Ιωάννη Μ. Θεοδωρίδη. Ο πατέρας του, που σπούδασε γιατρός στο Παρίσι ήταν ανιψιός του συνονόματου γιατρού Ιωάννη Θεοδ. Θεοδωρίδη (- 1881), που μετακόμισε από τη Τσαρίτσανη στα Σέρρας στα μέσα του 19^{ου} αι. και υπήρξε πρώτος πρόεδρος του περίφημου “Μακεδονικού Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου Σερρών”.⁴ Την οικογένεια Θεοδωρίδην η παράδοση την ανάγει στον Οικονόμου των εξ Οικονόμων (1780-1857) [Πέννας, 1966]. Από την οικογένεια του πατέρα του συγγένευε επίσης με το Δημ. Κ. Χόνδρο (1882-1962), διακεκριμένο καθηγητή Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών [Κοταμανίδης, 1987]. Η οικογένεια Θεοδωρίδη μετακόμισε στην Αθήνα το 1906, γιατί ο πατέρας του χρησιμοποιώντας την ιδιότητα του επιτίμου υποπροξένου της Βρετανίας, είχε αναπτύξει μεγάλη πατριωτική δράση και είχε επικηρυχθεί από τους Βουλγάρους.⁵ Ο Ιωάννης Θεοδωρίδης συνέχισε

² Σύντομη μνεία στο όνομά του γίνεται από τον Π. Πέννα, *Ιστορία της Πόλης των Σερρών*, Αθήνα 1966, σ. 400 και από τον Στ. Κοταμανίδην, “Σύγχρονοι Λογοτέκναι Σερρών”, *Σερραϊκά Χρονικά*, τ. 5^{ος} (1970) 717 και Στ. Κοταμανίδην, *Πλανσεραϊκό Ημερολόγιο*, τ. 13^{ος} (1987) 114-131.

³ Για το υλικό του αρχείου Βοβολίνη θλ. Μαργαρίτα Δρίτσα, *Το Αρχείο του Κωνσταντίνου Βοβολίνη*, τ. Α', Αθήνα 1997. Ο φάκ. 348 του αρχείου αναφέρεται στον Φ. Θεοδωρίδην.

⁴ Π. Κ. Σαμσάρη, “Ο Μακεδονικός Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Σερρών. Η εκπαίδευση των πολιτιστική του δράση”, τ. 4^{ος}, *Σερραϊκά Ανάλεκτα*, Σέρρες 2006, σσ. 57-112.

⁵ Την πληροφορία δημοσιεύουν πολλοί ερευνητές: “Ο Ιωάννης Μ. Θεοδωρίδης αφού τελείωσε τις ιατρικές σπουδές του στο Παρίσι πήλθε στα Σέρρας το 1877 και ανέλαβε τη διεύθυνση της νεοϊδρυθέντος τότε Νοσοκομείου της Ελληνικής Κοινότητας. Το κύρος του Θεοδωρίδη στους Ελληνο-βούλγαρους ήταν μεγάλος, καθώς διετέλεσε υποπρόξενος της Μεγάλης Βρετανίας. Μετά την εγκατάστασή του στην Αθήνα, όπου πλην πολλών δημοσιεύμάτων σε ξένα περιοδικά διετέλεσε και πρόεδρος του Ιερού Συλλόγου” [Πέννας, 1966: 402]. Βλ. επίσης ανέκδοτο χειρόγραφο του Σερραίου γιατρού Χρηστίδην (στην κατοχή της οικογένειάς του), που αναφέρεται στη δράση του γιατρού Θεοδωρίδην.

την καριέρα στην Αθήνα, διακρίθηκε μέσω πολλών επιστημονικών δημοσιευμάτων, διετέλεσε δε και Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών.⁶

Στην Αθήνα ο νεαρός Φρίξος τελείωσε το 1° Γυμνάσιο Αθηνών, συνέχισε τις σπουδές του στο Oberrealschule στη Βασιλεία της Ελβετίας (1911) και κατά το 1917 έλαβε το δίπλωμά του από τη Σχολή Μηχανολογίας του Πολυτεχνείου της Ζυρίχης.⁷ Υπήρξε μαθητής του Albert Einstein, του Emil Meissner και άλλων φημισμένων επιστημόνων της εποχής. Το 1921 αναγορεύτηκε διδάκτωρ των Τεχνικών Επιστημών του Πολυτεχνείου της Ζυρίχης. Αντικείμενο της διατριβής του -που έλαβε πολλές διακρίσεις και μετέπειτα- ήταν ο τομέας του μαγνητισμού (*atomic moments of magnetism*). Στο σημείο αυτό θα ήθελα να τονίζω ότι το Πολυτεχνείο της Ζυρίχης υπήρξε η κοιτίδα απ' όπου εξήλθε μια σημαντική ομάδα Ελλήνων τεχνικών, γνωστή ως ο “κύκλος της Ζυρίχης”, που επηρέασαν στα αμέσως επόμενα χρόνια τις εξελίξεις τόσο στον τομέα της επιστήμης, όσο και στο βιομηχανικό και κατασκευαστικό τομέα.⁸

Ένας Σερραίος στο Πανεπιστήμιο της Σμύρνης

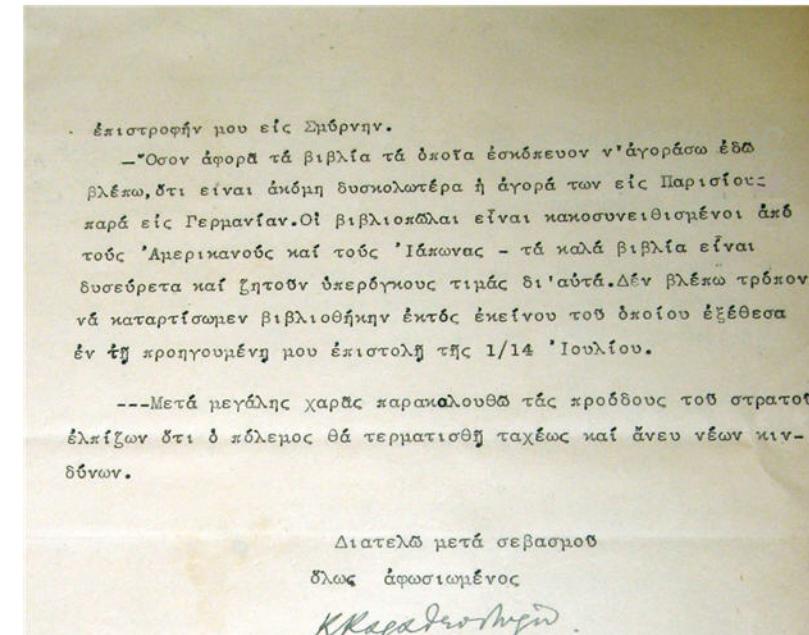
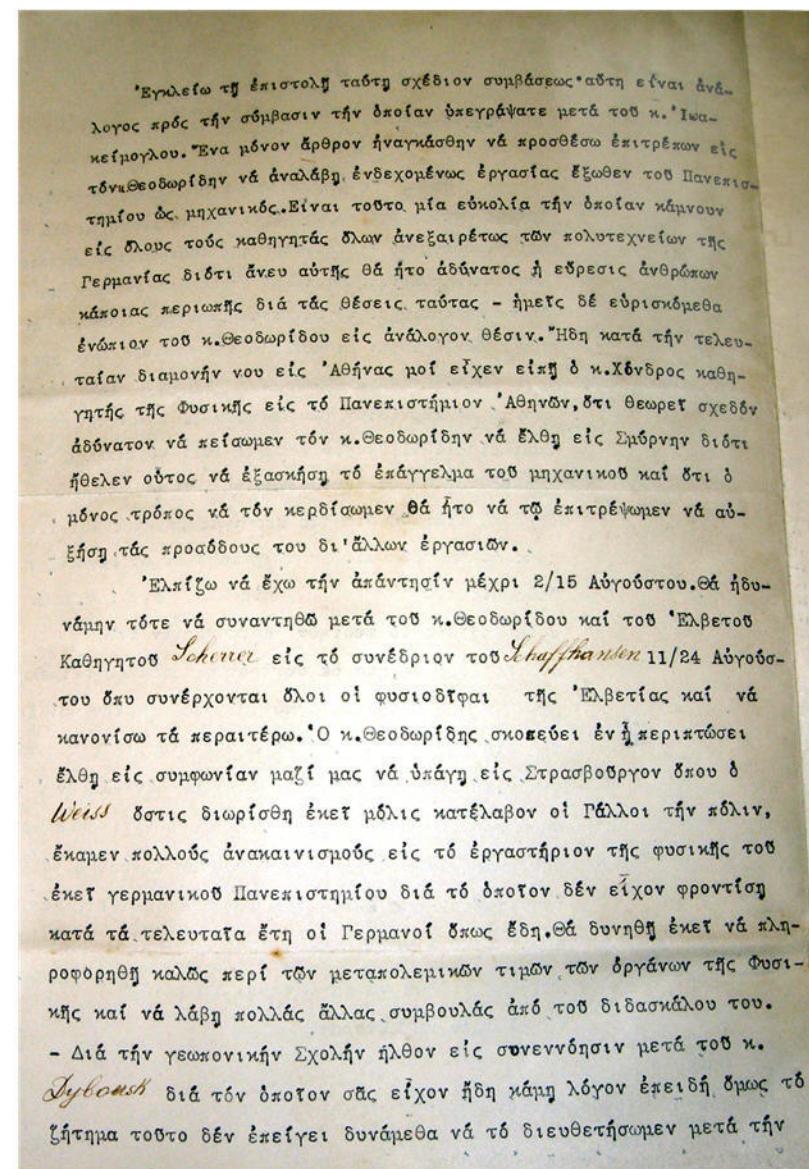
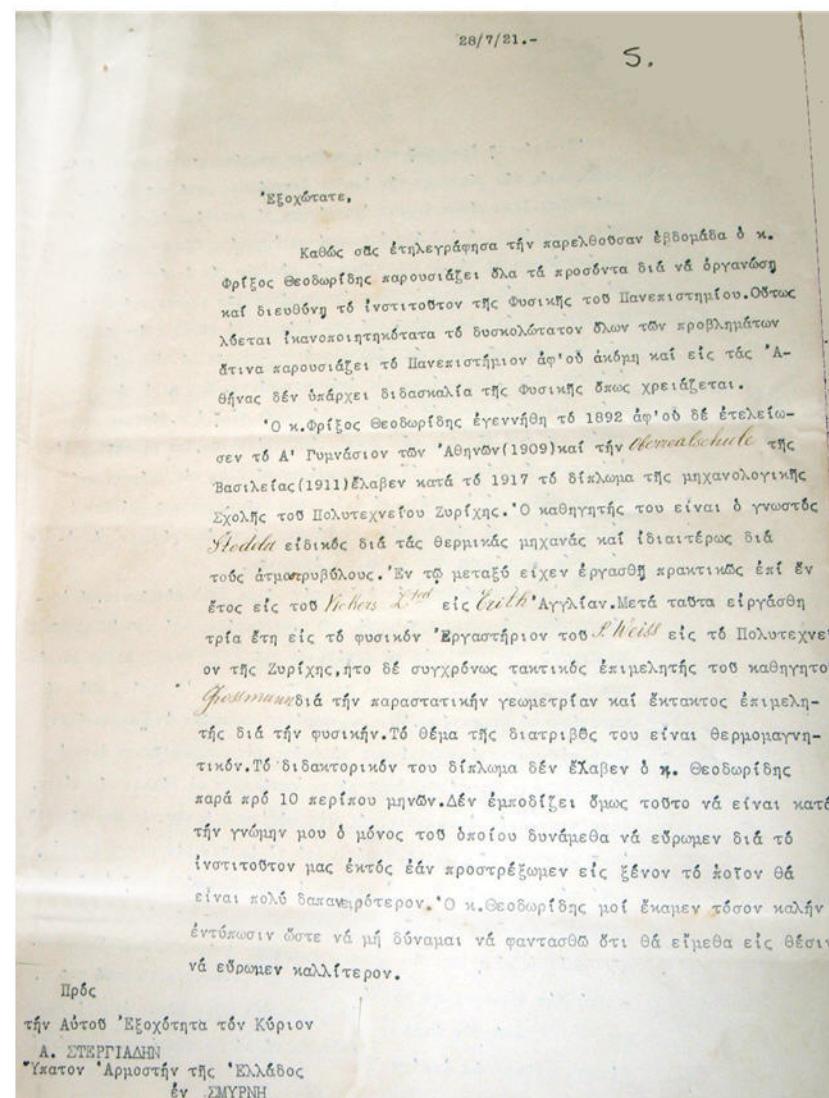
Από το κοσμοπολίτικο περιβάλλον της Ζυρίχης, ο νεαρός διδάκτωρ με τις εξαιρετικές περγαμηνές συστίνεται να εργασθεί στο Πανεπιστήμιο της Σμύρνης. Τον συστίνει το καλοκαίρι του 1921 στον Καραθεοδωρή με τα καλύτερα λόγια ο Έλληνας πρόξενος στο Παρίσι. Ο Καραθεοδωρή τον συναντά, τον εγκρίνει και στέλνει στον ύπατο Αρμοστή Σμύρνης, τον Αριστείδη Στεργιάδη, την παρακάτω επιστολή (εικ.1):

“καθώς σας τηλεγράφωσα ο κ. Φρίξος Θεοδωρίδης έχει όλα τα προσόντα για να αναλάβει την διεύθυνση του Ινστιτούτου Φυσικής. Έτσι λύνεται το δυσκολότερο όλων των προβλημάτων γιατί ακόμη και στην Αθήνα δεν υπάρχει “διδασκαλία της Φυσικής όπως ḡreiázeτai”. Και συνεχίζει ο Καραθεοδώρη: “Ο κ. Θεοδωρίδης μου έκανε τόσο καλή εντύπωση ώστε δεν δύναμαι να φαντασθώ ότι μπορούμε να βρούμε καλύτερο”.

⁶ Ενδεικτικό του κύρους του I. Θεοδωρίδην είναι ότι όταν η Επιτροπή Ανοικοδόμησης, που συστήθηκε μετά τον εμπροσμό των Σερρών, όταν κατέβηκε στην Αθήνα για να πάει στην κυβέρνηση προς την κατεύθυνση της ανοικοδόμησης συναντήθηκε μεταξύ των άλλων και με το γιατρό Ιωάννη Θεοδωρίδην. Βλ. Θεοδωρίδην-Σωτηρίου Λίμα, Βουρουτζίδης Χαράλαμπος, “Ο πολιτικός σύλλογος “Φίλιππος” πρών Ορφεύς και το στεγαστικό πρόβλημα της πόλης των Σερρών το 1913-1916”, *Σερραϊκά Χρονικά*, τ. 16^ο, Αθήνα 2007, σσ. 57-96.

⁷ Ενδιάμεσα το διάστημα 1913-14 έκανε ένα χρόνο πρακτική άσκηση σε εργαλειομηχανές στο χυτήριο Vickers Ltd, Erith, England. Βλ. αρχείο Βοβολίνη, φάκ. 348 (ιδιόγραφο βιογραφικό σημείωμα).

⁸ Αναφέρομα στους πολιτικούς μηχανικούς Αλέξανδρο Ζαχαρίου και Κλεώνυμο Στυλιανίδην, τους χημικούς Οικονομίδη, Κανελλόπουλο και τον Ανδρέα Χατζηκυριάκου, θεμελιώτες της ισχυρής μεσοπολεμικής ελληνικής βιομηχανίας.

1. Η συστατική επιστολή του Κ. Καραθεοδωρή για τον Φρ. Θεοδωρίδην (αρχείο Βοβολίνη).

Είναι γνωστό το πάθος με το οποίο ο Καραθεοδωρή διούλεψε για να στηθεί στα πόδια του το Πανεπιστήμιο Σμύρνης, που με έμβλημα τον ανατέλλοντα ήλιο και τη φορτισμένη σημειολογικά φράση: “ΦΩΣ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ”, βασιζόταν στην υπόθεση ότι ο ελληνικός κόσμος μπορούσε να γίνει διαμεσολαβητής του τουρκο-αραβικού κόσμου και του κόσμου της Δύσης.

Ο Καραθεοδωρής αντιλαμβανόταν το Πανεπιστήμιο Σμύρνης ως μέσο για να επιφέρει την πρεμία και την ειρήνη στην ταραγμένη αυτή γωνιά της γης. Ήλπιζε ότι “τα φώτα της εκπαιδεύσεως δύνανται (...) να διαδραματίσουν το μέρος του καταλύτου εις τας κημικάς ενώσεις”. Δηλαδή μέσα σ’ ένα διεθνές περιβάλλον “κάθαρος” των εθνών με σφαγές, διωγμούς και εξορίες αντιπρότεινε παιδεία, για αμοιβαία κατανόση και ειρηνική συνύπαρξη των λαών.⁹

Ο Στεργιάδης διόρισε τον Θεοδωρίδη τακτικό καθηγητή με 5ετή θητεία από 1^η Οκτωβρίου 1921 και με μηνιαίο μισθό 3.000 δρχ. Για έξοδα μετακίνησης από το Παρίσι, πρώτης εγκατάστασης στη Σμύρνη κ.λπ. προβλέφθηκαν 4.000 δρχ.

Ο Θεοδωρίδης αναλάμβανε επίσης να οργανώσει το εργαστήριο Φυσικής και όφειλε να επισκεφθεί διάφορα πανεπιστήμια της Ευρώπης (ειδικά του Στρασβούργου), ώστε να πληροφορηθεί τις τιμές των οργάνων και να καταλήξει στην αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού.

Έπρεπε το αργότερο μέχρι την 1^η Ιανουαρίου 1922 να βρίσκεται στη Σμύρνη και να αρχίσει δουλειά. Το καλοκαίρι του 1922 το Πανεπιστήμιο Σμύρνης είναι έτοιμο. Τα μαθήματα προβλεπόταν να αρχίσουν τον Σεπτέμβριο. Στις 22 Αυγούστου 1922, ενώ απέμεναν δηλαδή μόνο λίγες μέρες για να αρχίσει να εκπέμπεται το “ΦΩΣ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ”, επίλθε η Μικρασιατική Καταστροφή. Το φως έγινε φωτιά και η Σμύρνη πλημμύρισε στο αίμα και τη στάχτη.

Όταν καταστράφηκε το Μικρασιατικό όνειρο, ο Καραθεοδωρής συντεταγμένα φυγάδεψε το υλικό της σχολής, πήρε το κλειδί, το οποίο συμβολικά αργότερα παρέδωσε στον Ν. Πλαστήρα και έφυγε από την πόλη από τους τελευταίους.

Τα όργανα Φυσικής, που επέλεξε ο Φρ. Θεοδωρίδης φυλάσσονται σήμερα στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

⁹I. Πυργιωτάκης, *Ο μαθηματικός Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής και το Ελληνικό Πανεπιστήμιο της Σμύρνης*, Ομιλία στην τελετή ορκωμοσίας των νέων πτυχιούχων της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης, 22-7-2005. Thomas Vougiouklis (ed.), *Constantin Carathéodory in his ...origins*, πρακτικά Συνεδρίου Συνδέσμου Φίλων Καραθεοδωρή, Ορεστιάδα, 2000.

Η θητεία του στο ΕΜΠ

Αμέσως μετά ο Θεοδωρίδης συνεχίζει την ακαδημαϊκή του καριέρα στο ΕΜΠ. Εκλέγεται το 1923 σε πλικία μόλις 31 ετών στην έδρα της εφαρμοσμένης μηχανικής στη Σχολή Μηχανολόγων Ηλεκτρολόγων και ειδικότερα στο νεικόρυμένο τότε τμήμα Μηχανολόγων της Αεροπορίας, τμήμα που συνδέθηκε κυρίως με τις ανάγκες του στρατού σε εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό και βέβαια με τα σχέδια ανάπτυξης αεροπορικής βιομηχανίας άμεσα συναρτώμενης επίσης με στρατιωτικούς σκοπούς. Το 1930 ο καθηγητής Θεοδωρίδης ίδρυσε στο ΕΜΠ εργαστήριο Αεροτεχνικών Εργασιών και Ερευνών με τον ίδιο επικεφαλής (εικ.2)¹⁰. Το 1932 τον συναντάμε να

2. Φωτογραφία Φρίξου και Ιωάννη Θεοδωρίδη στην Ουάσινγκτον /Αύγουστος 1962 (αρχείο Fabrice Theodorides)

αρθρογραφεί εκτεταμένα στο νεοσύστατο τότε περιοδικό Τεχνικά Χρονικά, έκδοση του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας.¹¹ Υπήρξε πρώτος πρόεδρος του “Ελληνικού Συνδέσμου προς Μελέτην και Δοκιμασίαν των Υλικών και

¹⁰ ΒΔ. Μητρώο μελών ΤΕΕ, φάκ. αρ. 403 (Φρ. Θεοδωρίδης).

¹¹ ΒΔ. Φρ.Θεοδωρίδη, “Το εν Ζυρίκη πρώτον Διεθνές Συνέδριον του νέου Διεθνούς Συνδέσμου προς δοκιμασίαν των υλικών”, Τεχνικά Χρονικά, τχ. 15/5/1932 ; σσ. 502-512. Στο άρθρο περιγράφεται το Συνέδριο (Ζυρίχη 8-12/9/1931), στο οποίο έλαβε μέρος ο Θεοδωρίδης ως εκπρόσωπος του ΕΛΣΥΚ.

Κατασκευών (Ε.Σ.Υ.Κ)”. Κατά το μεσοπόλεμο το κλίμα της εποχής, στήριζε της τεχνοκρατικές ιδέες, που εξέπειπαν οι μπχανικοί και το Πολυτεχνείο. Η ιδεολογική σύνδεση της βιομηχανίας με την επιστημονική ορθολογικότητα και την προοπτική εξόδου της χώρας από την ενδημική οικονομική κακεξία και την καθυστέρηση ταίριαζε απόλυτα με τις σπουδές και τις ενασχολίσεις του Θεοδωρίδη. Ενταγμένος σε μια επαγγελματική και κοινωνική ελίτ, ο Θεοδωρίδης εκτός από την καθηγητική του θέση κατείχε κατά καιρούς θέσεις συμβούλου ή διευθυντικού στελέχους σε κρατικές ή ιδιωτικές επιχειρήσεις. Υπήρξε μέλος του Ανωτάτου Συγκοινωνιακού Συμβουλίου και Σύμβουλος της Κεντρικής Αεροπορικής Επιτροπής.¹² Υπήρξε δηλαδή ένας σημαντικός παράγοντας του δημοσίου βίου της εποχής του με υψηλή κοινωνική καταξίωση και αντίστοιχο κύρος και δύναμη. Διετέλεσε επί σειρά ετών Πρόεδρος του Κεντρικού Συμβουλίου του Ελληνικού Ορειβατικού Συνδέσμου (ασχολήθηκε με τη διάδοση της ανεμοπορίας και του ορεινού τουρισμού) και ιδρυτικό μέλος και αντιπρόεδρος της Βασιλικής Αερολέσχης Ελλάδος. Την ίδια περίοδο έκανε οικογένεια: η γυναίκα του πήταν κόρη ενός φημισμένου Γάλλου οφθαλμιάτρου.¹³ Το 1926 απέκτησε έναν γιο, τον Ιωάννη Φρ. Θεοδωρίδη, στο οποίο θα αναφερθούμε στη συνέχεια.

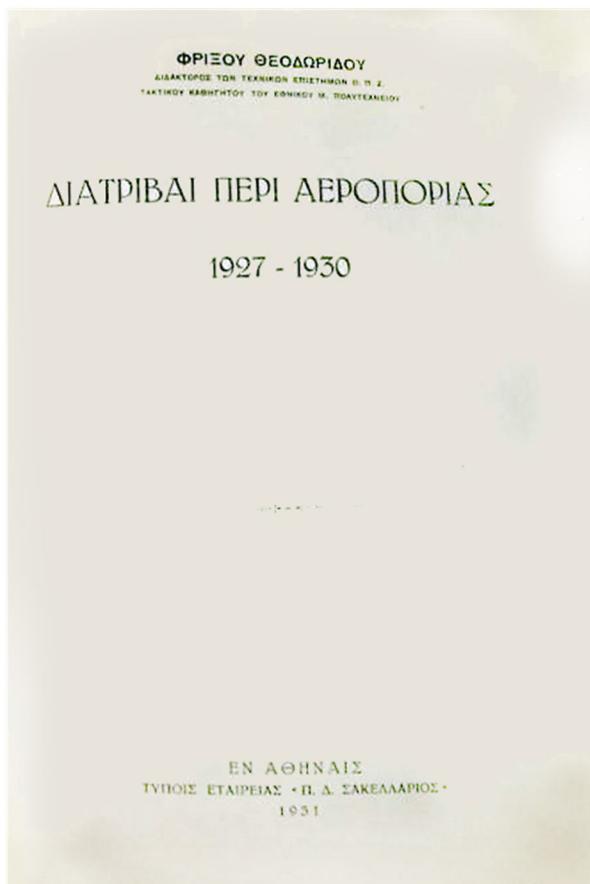
Το επιστημονικό του έργο στην Αμερική

Αμέσως μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο, ο Φρέσος Θεοδωρίδης δημοσίευσε μελέτη του (στα γαλλικά) στο περιοδικό Θρακικά Χρονικά για την ελληνικότητα της Θράκης [Κοταμανίδης, 1970:717]. Το 1946, εγκαταλείπει το ΕΜΠ και πηγαίνει στην Αμερική, το πρεμιονικό μοντέλο κάθε τεχνοκράτη της εποχής του, για να διδάξει ως επισκέπτης καθηγητής στο Harvard University. Δίδαξε για τρία συνεχή χρόνια Aeronautical Engineering (Αεροναυτική Μηχανική) στην αντίστοιχη Σχολή Μηχανικών. Το 1948 παραπήθηκε οριστικά από τη θέση του στο ΕΜΠ και μετακόμισε στο MIT στην Αμερική, ως ειδικευμένος καθηγητής στον τομέα Mechanical Engineering και μέλος μιας ερευνητικής

¹² Βλ. Φρ. Θεοδωρίδη, “Τουρισμός και Αεροπορία”, Τεχνικά Χρονικά, έτος Α', τχ. 14 (15/7/1932) 711-718 και τχ. 15 (1/8/1932) 769-777. Επίσης βλ. Γιάννης Αντωνίου, Οι Έλληνες Μηχανικοί. Θεσμοί και Ιδέες. 1900-1940, Αθήνα 2006, σ. 226, 230. Στα πλαίσια του διδακτικού του έργου εξέδωσε τα εξής συγγράμματα : 1) Εφαρμοσμένη μηχανική με ασκήσεις και πειράματα στο Εργαστήριο Αντοχής των Υλικών I και II 2) Αεροδυναμική με ασκήσεις και εργαστηριακές εφαρμογές.

¹³ Η γυναίκα του είχε καλλιτεχνικά ενδιαφέροντα και πήταν κόρη του Basile Scrinis, περίφημου οφθαλμιάτρου του Παρισιού, ιδρυτή της οφθαλμολογικής κλινικής, που αργότερα μετεξελίχθηκε σε νοσοκομείο Leopold Bellan. Αναφέρεται ως ιδρυτικό μέλος του Conservatoire National d' Art Dramatique του Παρισιού. Βλ. Franoise Criquebec, “Thio et ses amis. Le professeur Jean Thiodoridès, naturaliste, historien de la médecine et spcialiste de Stendhal”, Histoire des sciences médicales, v. 35, n° 2 2001, pp. 171-180.

ομάδας για το Αμερικάνικο Ναυτικό. Το 1951 προσλήφθηκε ως Ερευνητής Καθηγού στο Maryland University. Εκεί στελέχωσε μαζί με άλλους διακεκριμένους επιστήμονες το Institute of Fluid Dynamics and Applied Mathematics, που αργότερα μετεξελίχθηκε στο περίφημο σημερινό τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου του Maryland. Το Ινστιτούτο ήταν την εποχή εκείνη ένα από τα σημαντικότερα κέντρα παγκοσμίως για τη μελέτη των μερικών διαφορικών εξισώσεων (partial differential equations) και ζητημάτων μαγνητο-υδροδυναμικής. Μαζί με μια ομάδα εκλεκτών επιστημόνων απ' όλον τον κόσμο μελέτησε για πολλά χρόνια την ελαστικότητα των πτερυγίων των αεροπλάνων σε υψηλές ταχύτητες και δημοσίευσε πολλές επιστημονικές εργασίες υψηλού επιπέδου (εικ.3).

3. Εξώφυλλο του βιβλίου του Φρίξου Θεοδωρίδη με τίτλο: Διατριβαί περι Αεροπορίας 1927-1930, Αθήνα 1931 (αρχείο Βοβολίνη).

Ο γιος του Ιωάννης Φρ. Θεοδωρίδης

Διεθνούς φήμης επιστήμονας υπήρξε και ο γιος του, ο Ιωάννης Φρ. Θεοδωρίδης (1926-1999), που έζησε στο Παρίσι. Μεγαλωμένος σ' ένα κοσμοπολίτικο περιβάλλον γιατρών, επιστημόνων και καλλιτεχνών ο Ιωάννης Θεοδωρίδης ήταν ένα άνθρωπος με πολυμάθεια, ευρύτητα ενδιαφερόντων και ευγένεια τρόπων. Η καριέρα του ήταν επίσης επιστημονική, αλλά σ' έναν εντελώς διαφορετικό κλάδο απ' αυτόν του πατέρα του. Ο Ιωάννης Θεοδωρίδης ακολούθησε κατά κάποιο τρόπο τα χνάρια του συνονόματου παππού του. Έκανε βασικές σπουδές στα φυσικομαθηματικά στο Παρίσι και Διδακτορικό στο Harvard. Το 1949 προσλήφθηκε στο Εθνικό Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών της Γαλλίας (CNRS) κα εκεί εκτυλίχθηκε το μεγαλύτερο μέρος της καριέρας του. Υπήρξε Research Professor στο CNRS, διευθυντής στο πανεπιστημιακό νοσοκομείο Val-de Grace στο Παρίσι, fellow στο Royal Institute of Medicine στο Λονδίνο, πρωτοπόρος στη χρήση του πλεκτρονικού μικροσκοπίου για την έρευνα πρωτοzωϊκών μικροοργανισμών, μερικούς από τους οποίους πρώτος ανακάλυψε (κολεόπτερα). Υπήρξε επίσης πολυγραφότατος συγγραφέας στον τομέα της βιολογίας, της οικολογίας και της Ζωολογίας¹⁴. Παράλληλα με το επιστημονικό του έργο ασχολήθηκε με την ιστορία της Ιατρικής και των Βιολογικών Επιστημών (υπήρξε ο πρώτος μη γιατρός πρόεδρος της Société Francaise d' Histoire de la Medicine) και το βιβλίο του "Ιστορία της Βιολογίας" έκανε επανειλημμένες εκδόσεις. Αγαπούσε τη μουσική, τη λογοτεχνία και δημοσίευσε τεχνοκρητικές για τον Stendhal. Ο γαλλικός τύπος στην νεκρολογία του τον περιέγραψε ως έναν ακούραστο ερευνητή, ως έναν έντιμο άνθρωπο με την παλιά καλή έννοια του όρου (a honest man in a XVIIIth century mind).

Ο καθηγητής Φρίξος Θεοδωρίδης ήταν περίφανος για την Σερραϊκή του καταγωγή. Στο βιογραφικό που έστειλε από την Αμερική (1953) στον Σπύρο Βοβολίνη, για να συμπεριληφθεί στο περίφημο λεξικό Βοβολίνη, έγραφε:

Born: October 9, 1892 at Serres (Greece) of Greek parents. Father Dr. John M. Theodorides, honorary British vice-council. Uncle Pericles H.

¹⁴Από το πλουσιότατο συγγραφικό έργο του επιλεκτικά παραθέτουμε τα εξής: 1) Jean Théodoridès, Pierre Rayer (1793-1867): *Un demi-siècle de médecine française* (1997). 2) Jean Théodoridès, *Des miasmes aux virus: Histoire des maladies infectieuses* (1991). 3) Jean Théodoridès, *Histoire de la rage* (1986). 4) Jean Theodorides, *Sporozoaires et cnidosporides* (1963). 5) Jean Theodorides, *La zoologie au moyen age par* (1958). 6) Jean Theodorides, *Contribution à l'étude des parasites et phorétiques de coléoptères terrestres* (1955). 6) Jean Theodorides, *Constantin von Economo (1876-1931), savant, humaniste, homme d'action*, N.Y 1966.

Lazzaro, Consul General of USA in Salonica. Citizenship: in childhood British, Later Greek, after 1952 American.¹⁵

To ίδιο περίφανος για την ελληνική του καταγωγή ήταν και ο γιος του, ο Jean Theodorides. Όπως γράφουν οι συνεργάτες του, η ελληνική καταγωγή του Jean Theodorides έπαιξε ρόλο στην επιλογή κάποιων πεδίων έρευνας στα οποία εργάστηκε για πολλά χρόνια, όπως για παράδειγμα η Ιστορία των Επιστημών κατά τα χρόνια του Βυζαντίου.¹⁶

FONDATION SINGER-POLIGNAC

Jean THÉODORIDÈS

HISTOIRE DE LA RAGE

CAVE CANEM

MASSON III

Εξώφυλλο βιβλίου του Ιωάννη Θεοδωρίδη (αρχείο Fabrice Theodorides)

¹⁵ Την Σερραϊκή του καταγωγή αναφέρει και σε βιογραφικό του σημείωμα που δημοσιεύτηκε στο τόμο *American Men of Science*. Ευχαριστώ τον εγγονό του Fabrice Theodorides για το σχετικό ντοκουμέντο καθώς και για το φωτογραφικό υλικό που έθεσε στη διάθεσή μου.

¹⁶ Ειδικό αφιέρωμα στη ζωή και το έργο του Jean Theodorides έγινε στο περιοδικό *Histoire des sciences médicales*. Έγραψαν οι συνεργάτες του: 1) Georges Boulinier, «Théo et ses amis. Le professeur Jean Théodoridès, naturaliste, historien de la médecine et spécialiste de Stendhal», *Histoire des sciences médicales*, v. 35, n° 2, 2001, pp. 193-202. 2) Jean-Jacques Rousset, Isabelle Desportes-Livage, «L'œuvre scientifique de Jean Théodoridès», *Histoire des sciences médicales*, v. 35, n° 2, 2001, pp. 189-192 και 3) Alain Ségal, Michel Valentin "Jean Théodoridès et la Société Française d' histoire de la médecine", *Histoire des sciences médicales*, v. 35, n° 2, 2001, pp. 181-187.

Αντί επιλόγου

Συνήθως η ιστοριογραφία ασχολείται με τα πολιτικά πρόσωπα και τις προσωπικότητες της Τέχνης και οι περισσότεροι επιστήμονες παραμένουν αφανείς εργάτες της επιστήμης τους. Αποφάσισα να σας μιλήσω γι' αυτήν την ξεχωριστή οικογένεια απόδημων Σερραίων, για να μοιραστώ μαζί σας την περηφάνια, που και εγώ ένιωσα, όταν αυτά τα στοιχεία έπεσαν στα χέρια μου. Αποφάσισα να σας μιλήσω για δύο διακεκριμένους Σερραίους της διασποράς έχοντας διαμορφώσει η ίδια την πεποίθηση, ότι η περίφημη αστική τάξη των Σερρών του τέλους του 19^{ου} αι., με τον κοσμοπολιτισμό, την καλλιέργεια και την αγάπη για τα γράμματα και την επιστήμη, μπορεί να έφυγε από την πόλη των Σερρών εδώ και πολύ πολύ καιρό, όμως κουβάλησε μαζί της στα πέρατα της γης -όπου και αν βρέθηκε- την ανάμνηση του τόπου καταγωγής, την περηφάνια για μια σπουδαϊκή πόλη που άφησε σε ταραγμένους χρόνους, έγινε ο πρεσβευτής της καλής της φήμης, τότε και τώρα.

19

* Ζει και εργάζεται στις Σέρρες. Είναι διπλωματούχος αρχιπέκτων μπχανικός του Α.Π.Θ. με μεταπτυχιακές σπουδές στο Λονδίνο και διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Αρχιπέκτωνων του Ε.Μ.Π. Συμμετείχε στην έπιλογή του χώρου και το σχεδιασμό του campus του Τ.Ε.Ι. Σερρών.

Διετέλεσε σε διάφορες αιρετές διοικητικές θέσεις του Ιδρύματος επί 12 χρόνια. Σχεδίασε, επέλεξε και οργάνωσε τη βιβλιοθήκη του ιδρύματος και τον εξοπλισμό το αμφιθέατρου, καθώς και τα νεοαναγειρόμενα κτίρια των νέων τμημάτων.

Τα τελευταία εξιά χρόνια ασχολήθηκε με τη δημιουργία, την υλοποίηση και την ανάπτυξη του Τμήματος Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας και ενός διατηματικού μεταπτυχιακού προγράμματος με συνδιοργανωτή το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο.

Πήρε μέρος σε πολλά συνέδρια και δημοσίευσε άρθρα για την αρχιτεκτονική και την πολεοδομία και την τοπική ιστορία.

Έχει εμπειρία και στο σχεδιασμό, τη διαχείριση και υλοποίηση κτιριακών και άλλων έργων.

Είναι μέλος επιστημονικών φορέων της ειδικότητάς της, μέλος οργανωτικών επιπροπών συνεδρίων και αξιολόγησης μελετών. Ενδιαφέρεται για τη σχεδιαστική και ιστορική τεκμηρίωση κτιρίων και συνόλων της ευρύτερης περιοχής Σερρών.